

COMENTARI DE TEXT HISTÒRIC

El comentari de text històric té com a objectiu relacionar d'una forma clara i ordenada el contingut concret d'un text amb el context històric en el qual va ser escrit, esbrinar que volia expressar l'autor i comprendre les seves motivacions. Per fer-ho pots tenir en compte aquest esquema.

1. Classificació del text

En el primer paràgraf, hauríem de fer referència a:

- Tipus de font (primària o secundària)
- Temàtica (econòmica, política, social, socioeconòmica, políticomilitar, etc.)
- Autoria (ca citar autor/s) i dir si es individual o col·lectiu
- Cronologia (precisar data, any, època...)
- Destinatarí (a qui va dirigit)
- Context històric (assenyalar moment històric)

2. Anàlisi del text

En la segona part cal fer referència a:

- Resum: ordenar les idees del text, distingint les principals de les secundàries.
- Conceptes: és convenient definir els conceptes més importants i dir tot el que coneguem sobre personatges, institucions, principis, dates i esdeveniments esmentats en el text.
- Comentari: relacionar els coneixements propis amb el contingut del text. El comentari ha de ser una excusa per a exposar tot el que sabem sobre l'època, les idees o els esdeveniments de què parla el document.

3. Valoració i conclusions

En la darrera part és on hem de demostrar la nostra capacitat d'aportar al comentari alguna cosa més del que ens diu el mateix document. Així podríem fer referència a:

- Transcendència del text: valorar la importància del document per al moment i per a la posteritat.
- Valoració crítica i opinió personal. Però no es tracta de dir si estam d'acord o no, sinó de si allò que es diu en el text es va complir o no des del punta de vista històric, polític o econòmic.

Font primària: Font redactada, feta o obtinguda en el mateix moment en què succeïen els fets històrics que descriu. Ex: un testimoni de l'època que descriu els fets que veu, un llibre redactat en l'època, un text legal, una anunci, un article d'un diari, una fotografia, etc.

Font secundària: Són aquelles fonts que han estat elaborades a partir de fonts primàries, per analitzar-les o interpretar-les. Ex: articles de revistes, diaris mapes, llibres de text, etc.

Les temàtiques més habituals són:

- **Text jurídic:** textos legals, tractats, decrets, constitucions, acords, etc.
- **Text literari:** Poemes, novel·les, assaigs, reflexions, tractats filosòfics.
- **Text econòmic:** Cadastre, contracte, factura, pressupost, etc.
- **Text testimonial:** autobiografia, carta, diàleg, declaració, relat de viatges, etc.
- **Text polític:** Discurs, proclama, programes, etc.
- **Text historiogràfic:** fet per historiadors que aborden fets passats amb una intenció investigadora o científica. Per exemple un llibre d'història.

Atenció:

El resum no pot durar més de 3-5 línies. Si no fas res més que un resum (si no hi ha aportació personal) no estàs fent cap comentari de text

Atenció:

Per tenir bona nota, a classe i la PAU, cal fer referència explícita al text.

TÈCNIQUES DE TREBALL PER A LES CIÈNCIES SOCIALS

El comentari d'un mapa històric té com a objectiu relacionar d'una forma clara i ordenada el contingut concret d'un mapa amb el context històric que està representat. Per fer-ho pots tenir en compte aquest esquema.

Mapa de les tretze colònies britàniques el 1775

1. Classificació del mapa

En el primer paràgraf, hauríem de fer referència a:

- Tipus de mapa. Determinar de quin tipus de mapa es tracta: polític, econòmic, demogràfic, cultural, etc.
- Localització espacial i temporal. Determinar la localització geogràfica i temporal del mapa.
- Autor/s. Determinar, si escau, qui són els autors i si el mapa és, o no, contemporani als fets que exposa.
- Escala. Veure l'escala del mapa

2. Anàlisi del mapa

En la segona part cal fer referència a:

- Anàlisi del contingut. Amb l'ajuda de la llegenda i dels diferents símbols, colors, etc. s'ha d'explicar quina informació ofereix. Un mapa pot tractar un tema o diversos, o pot tenir un tema principal i d'altres secundaris que hi guarden relació. També el mapa pot constar de diverses parts. En el cas d'una comparativa de mapes cal exposar les diferències que hi ha entre tots dos.
- Anàlisi del context històric. Explicar quins són els esdeveniments històrics que queden reflectits al mapa.

3. Comentari del mapa

En la tercera part cal fer una:

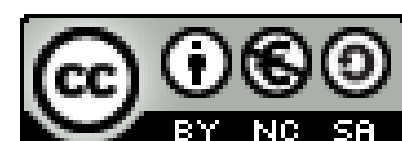
- **Explicació.** S'ha d'explicar el mapa a partir de coneixements sobre els temes representats i, en general, sobre l'època històrica en la qual s'ubica, fent referència a esdeveniments, dates, institucions, fets, personatges, etc. que guarden relació amb el mapa, amb els fets que menen a la informació que hi queda reflectida, o les conseqüències que se'n deriven.
- **Comparació.** En la mesura que sigui possible, es poden establir paral·lelismes amb mapes d'altres zones geogràfiques que abordin temàtiques similars a la mateixa època. També es poden fer comparacions amb mapes d'altres èpoques.

Atenció:
Es probable que aquesta informació no figuri la mapa, però que sigui transcendental per a poder explicar-lo.

4. Valoració i conclusions

En la darrera part és on hem de demostrar la nostra capacitat d'aportar al comentari alguna cosa més del que ens diu el mateix document. Així podríem fer referència a:

- Transcendència del mapa si escau: valorar la importància del document per al moment i per a la posteritat.
 - Valoració crítica i opinió personal i confrontar la situació analitzada amb el nostre present.
-

TÈCNIQUES DE TREBALL PER A LES CIÈNCIES SOCIALS

COMENTARI D'UNA GRÀFICA

El comentari d'una gràfica té com a objectiu relacionar d'una forma clara i ordenada el contingut concret d'una gràfica, i poder veure allò que està representat i allò que deliberadament no s'ajusta a la realitat. Per fer-ho pots tenir en compte aquest esquema.

1. Classificació de la gràfica

En el primer paràgraf, hauríem de fer referència a:

- Tipus de gràfica (de línia contínua, de barres, sectorial, etc.)
- Temàtica (naturalesa de les dades: demogràfiques, econòmiques, socials, etc.)
- Marc temporal (precisar any, període o època que comprèn la gràfica)
- Marc geogràfic (espai que comprèn)

Les gràfiques més habituals són:

- Diagrames de línia contínua: útils per a representar variables que han experimentat una evolució al llarg del temps. La línia resultant permet d'observar una tendència general.
- Diagrames de barres, indicat quan la diversa longitud de les barres facilita la comparació de volums diferents (el nombre d'unitats d'un determinat producte manufacturat exportades durant un període de temps, per exemple).
- Diagrames sectorials, ideals per a plasmar magnituds expressades en percentatges

2. Anàlisi de la gràfica

En la segona part cal fer referència a:

- Comentari: analitzar la tendència de la línia contínua, comparar les magnituds de les barres o els diferents percentatges, segons correspongui, tot buscant les causes i les conseqüències de les oscil·lacions, els màxims i mínims, les continuïtats i altres factors rellevants.
- Context històric: relacionar els coneixements propis amb la informació que ens proporciona la gràfica. Cal aprofitar-ho per a explicar tot el que sabem de l'època en qüestió i d'aquells esdeveniments que poden ajudar-nos a entendre millor la gràfica.

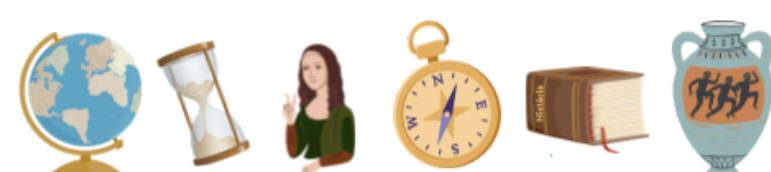
Atenció:

Es probable que aquesta informació no figuri gràfica, però que sigui transcendental per a poder explicar-lo.

3. Valoració i conclusions

En la darrera part és on hem de demostrar la nostra capacitat d'aportar al comentari alguna cosa més del que ens diu el mateix document. Així podríem fer referència a:

- Transcendència de la gràfica si escau: valorar la importància dels fenòmens descrits.
- Aportació personal: aportar al comentari alguna cosa més d'allò que explícitament ens diu la pròpia gràfica.

rpuigserversocials

TÈCNIQUES DE TREBALL PER A LES CIÈNCIES SOCIALS

FER I COMENTAR UN CLIMOGRAMA

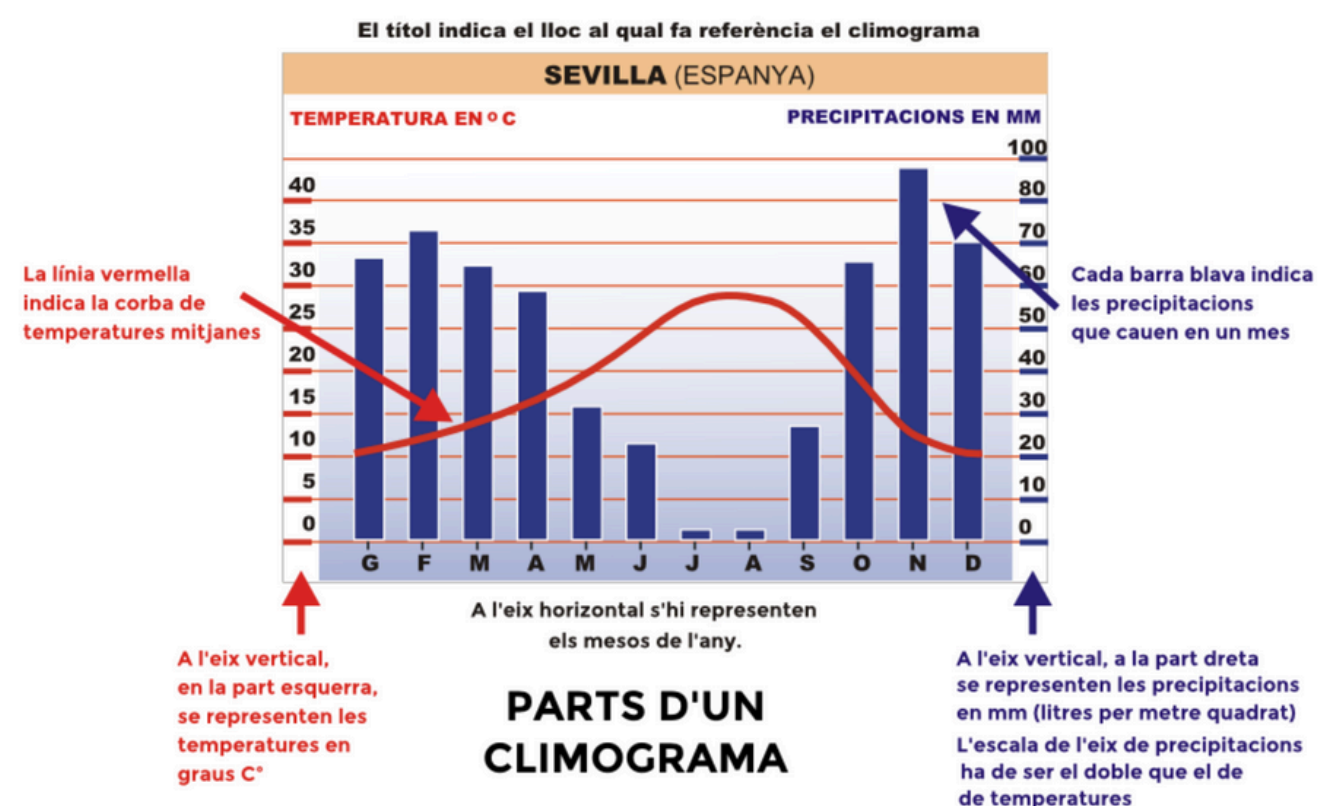
Un climograma (o diagrama ombro-tèrmic) és un gràfic que representa la variació mensual de les temperatures mitjanes i les precipitacions en un lloc determinat al llarg d'un any. A partir de la seva interpretació es pot saber a quin tipus de clima és.

1. Elements d'un climograma

El climograma es dibuixa a partir dels eixos de coordenades:

- eix vertical esquerre (ordenades) se situen, normalment, els valors de les temperatures en graus centígrads. Aquestes s'expressen al gràfic com si fos un gràfic lineal de color vermell.
- eix vertical dret (ordenades) apareixen les precipitacions en mil·límetres i es dibuixen en forma de gràfic de barres -a l'eix horitzontal (abscisses) apareixen els dotze mesos de l'any.

A cada mes li correspon una temperatura mitjana i una precipitació mitjana.

2. Comentari d'un climograma

1. DEFINICIÓ DEL TIPUS DE GRÀFIC I OBSERVACIÓ DEL LLOC DE

REFERÈNCIA: Diagrama ombro tèrmic que representa les temperatures mitjanes i les precipitacions, recollides a

2. OBSERVACIÓ DE LES DADES DEL CLIMOGRAMA. En el comentari cal fer referència a la temperatura mitjana anual, al volum total de precipitacions i a l'amplitud tèrmica.

3. ANÀLISI DE LES PRECIPITACIONS: s'ha d'indicar la precipitació total anual i la distribució de les precipitacions al llarg de l'any, indicant el mes (o estació) amb màxims i mínims absoluts. També el mes (o estació) amb màxims i mínims secundaris (si n'hi hagués)

4. ANÀLISI DE LES TEMPERATURES: s'ha d'indicar la temperatura mitjana anual i l'amplitud tèrmica anual. També s'ha de comentar la distribució de les temperatures al llarg de l'any, indicant el mes (o estació) amb màxims i mínims absoluts i secundaris (si n'hi hagués)

5. ANÀLISI DEL PERÍODE D'ARIDESA L'escala de mesurament de les temperatures i les precipitacions se sol fer seguint l'índex de Gaussen, pel qual les precipitacions en mm s'igualarà a dues vegades la temperatura en °C. Tots aquells mesos la precipitació sigui menor que dues vegades la temperatura (és a dir que quedin per sota de la línia de les temperatures) són mesos secs.

6 DETERMINACIÓ DE L'HEMISFERI Per regla general en l'hemisferi nord les temperatures augmenten en els mesos de juny a setembre, el que ens indica que és estiu. L'estiu austral es dona de desembre a març, per la qual cosa els climogrames en els quals els màxims de temperatures estiguin en aquests mesos, correspondrà a una estació de l'hemisferi sud.

7. DETERMINACIÓ DEL TIPUS DE CLIMA Un cop analitzada la temperatura, precipitacions i aridesa del climograma s'ha de determinar a quin tipus de clima pertany. Si no hi ha indicació de l'Estació, s'ha de localitzar el climograma territorialment. Finalment, s'ha de realitzar una anàlisi dels factors que intervenen en aquest clima.

Elaboració pròpia a partir de les il·lustracions de José Alberto Bermúdez (INTEF- Banco de Recursos, MECD).

En el cas que no apareguin per facilitar la nostra anàlisi hauríem de calcular:

- Total anual de les precipitacions: Suma de les precipitacions mensuals;
- Temperatura mitjana anual: Suma de la temperatura mitjana dels 12 mesos i dividit per 12
- Amplitud tèrmica anual: temperatura més càlida menys la més freda)

